

Čeká nás chaos

Problémy s ruskou ropou a plynem nezmizí

Podle nedávných zpráv jsme z nejhroššího venku, dodávky ruské ropy budou pokračovat a vypadá to, že možná skončí i nejhrošší fáze krize okolo dodávek ruského plynu. Jenže jde jen o klid před další bouří.

Rusko totiž nemá zájem být důvěryhodným dodavatelem energií do Evropy a naopak má důvody pro to, aby dodávky chaoticky přerušovalo pod jakoukoliv záminkou. V Moskvě totiž berou prohlášení, že se Evropa postupně odstříhne od dodávek ruské ropy i plynu, vážně. Domnívají se, že vývoz energií na starý kontinent skončí tak jako tak, a nemají tak zájem o budování pověsti stabilního dodavatele. Stejně jim zákazníci nakonec odejdou.

Současně chce Rusko poškodit ekonomiku Evropy, aby oslabilo její podporu Ukrajině. Nejlépe to půjde neustálým zapínáním a vypínáním ropovodů a plynovodu. Firmám to zkomplikuje plánování a výrobu, stejně tak to zkomplikuje dlouhodobé propočty, nakolik s plynem a ropou šetřit a odkud a za kolik je dovážet. Vždy tu bude jakási naděje, že ruské dodávky budou fungovat a že tím spadne cena energií. Navíc tahle naděje vytvoří tlak proti tomu, aby státy v případě nouze zavedly efektivní předřadový systém.

Rusko tím ale ztratí důležitý příjem státního rozpočtu, ze kterého platí sociální programy. Samozřejmě nějakou dobu to vydrží, protože má velké finanční rezervy. Jenže ty se budou relativně rychle ztrácet, protože kromě toho, že se propadnou příjmy, neklesnou náklady. Ropné a plynové vrty nelze jen tak zavřít a z politických důvodů nelze ve velkém propouštět zaměstnance. Ztráty budou vyšší než jen zisk z prodeje. Problémy se projeví spíše v řádu mnoha měsíců než v řádu mnoha let. Kreml se proto bude snažit rychle vyhrát válku na Ukrajině, a tedy stupňovat tlak na Kyjev. Což znamená, že má další pobídka k tomu, aby rychle přerušoval dodávky plynu a ropy do Evropy, a oslabil tak západní ekonomiky, a tím i jejich možnost podporovat Ukrajinu.

Marek Hudema

Jakeše do koše?

Když místo komunismu hrozí ruský revanšismus

Dnes je tomu sto let, co se narodil Miloš Jakeš. V letech 1987–1989 stál v čele KSČ, ztělesnil závěrečnou fázi komunismu, její tupou, až nechtěně komickou tvář. Velký mumraj se kolem jeho stovky nestrhne. I proto, že Jakeš zemřel před dvěma roky a vše už bylo řečeno. Jenže poslední měsíce změnily na vnímání hrozeb mnohé.

V zemi, kde komunisté vládli čtyřicet let, kde zřídili totalitu, stovky lidí popravili, desetitisíce zavřeli, statisíce přiměli k emigraci a všem tak či onak pokazili životy, působí komunismus jako strašák. Jako hrozba, kterou jsme sice sami pokoušeli (hlasy pro KSČ ve volbách roku 1946), ale v drsné podobě přišla až z východu. Vždyť ani Jakeš by to bez invaze v roce 1968 na špičce KSČ nedotáhl.

Jenže toto spojování Sovětského svazu či Ruska s komunismem převládala ruská invaze na Ukrajinu. Ta dala brutálně najevo, že Rusko na univerzalistické ideologie kašle a jde mu jen o imperiální moc. Definitivně přestalo být hrozbou komunismu a stalo se hrozbou agresivity, národoveckého imperialismu a revanšismu. Zemí, jejíž lídr má pro komunismus a Lenina jen slova pohrdání, zato uctívá Stalina jako vůdce, jenž posunul hranice impéria až na Labe a Šumavu.

I tady se leccos změní. Zřejmě oslabí okázale projevovaný antikomunismus na demonstracích. Proč by měli lidé masově protestovat proti komunismu (Jakešovi, Štrougalovi), je-li hlavní hrozbou ten, kdo komunismem očividně pohrdá? Oslabí i oblíbený argument Václava Klause, že Rusko je zcela jiný stát než ten, který sem v roce 1968 vyslal tanky. Jistě, Putino-Rusko není Sovětský svaz, není komunistické a tanky nezdobí bílými invazními pruhy, nýbrž bílými písmeny Z. Raději to nechme stranou. Dnešní šedesátník to může vyjádřit jasněji. Už neplatí, že jsem strávil polovinu života v komunismu a druhou polovinu ve svobodě. Platí, že jsem strávil polovinu života v mocenské sféře Moskvy a druhou polovinu mimo ni. Ať to vydrží co nejdéle.

Zbyněk Petráček

LIDOVÉ NOVINY

Vydavatel: MAFRA, a. s., Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5, IČ 45313351, evidenční číslo MK: E 5168, ISSN 0862-5921

REDAKCE:

ŠÉFREDAKTOR Petr Bušta ŘEDITEL Veselín Vačkov

VEDOUcí VYDÁNÍ Lukáš Novotný, Vít Štěpánek

HLAVNÍ EDITOŘI Petr Závozdá, Martin Hampejs

ŠÉFKOMENTÁTOR Petr Kamberský VEDOUcí LIDOVKY.CZ Petr Vnouček

VEDOUcí REDAKTOŘI RUBRIK Martin Zvěřina (národy),

Michal Pavec (domov a ekonomika), Robert Schuster (svět), Jana Machalická (kultura),

Antonín Vavřda (sport), Michal Růžička (foto), Petra Smítalová (Akademie),

Roman Šitner (Nemovitosti), Radek John (Medicína & věda), Martin Egyed (seriály LN),

Petr Kamberský (Orientace), Kateřina Svobodová (Relax),

Marie Bordier (Pátek LN), Eva Hlínovská (Esprit)

VEDOUcí GRAFICKÉHO STUDIA Štěpán Korčíš FOTODITOŘI Jan Bezucha, Petr Homolka

JAZYKOVÁ REDAKTORKA Iva Pospíšilová

Adresa redakce: Lidové noviny, Anděl Media Centrum, Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5 – Smíchov

Tel. ústředna 225 067 111, dopisy@lidovky.cz, www.lidovky.cz

Inzerce: Mafra, a. s., Anděl Media Centrum, Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5 – Smíchov,

Key Account Manager: Ivana Weissová, ivana.weissova@mafra.cz,

konference: Jan Kreidl, jan.kreidl@mafra.cz, https://events.mafra.cz

Inzerce v regionech: Severní Čechy tel. 478 636 311, Liberecký kraj tel. 488 123 311, Hradecký kraj

tel. 498 515 311, Pardubický kraj tel. 467 303 311, Jižní Čechy tel. 388 909 313, Píseňský kraj tel. 374 333 311,

Karlovarský kraj tel. 359 404 311, Moravskoslezský kraj tel. 558 959 311, Střední Morava tel. 583 808 311,

Východní Morava tel. 576 202 311, Jižní Morava tel. 516 202 315, Vysočina tel. 564 606 311

Předplatné: Informace, objednávky pro tuzemské doručování, změny a přerušení na tel. 225 555 533,

e-mail: predplatne@lidovky.cz, www.lidovenoviny.cz a na adrese Lidových novin,

oddělení předplatného. Reklama na bezplatné lince 800 912 912

Digitální vydání: www.lidovenoviny.cz

Tisk: TISKÁRNÝ MAFRAPRINT Praha a Olomouc. Rozšiřuje PNS, a. s.

Prodáván nákladově ABC ČR. Četnost: vychází denně kromě neděle, místo vydání: Praha

© MAFRA, a. s., 2022 nebo uvedení dodavatele obsahu. Jakékoli užití a šíření části nebo celku obsahu

Lidových novin (včetně jejich překladu) bez písemného svolení vydavatele je zakázáno.

Vydavatelství MAFRA, a. s., je součástí koncernu AGROFERT.

Požár jako varování i naděje

Obnovu lesa nechat na přírodě. Bude rychlá, levná a naplní poslání národního parku

Tak velký požár v ČR nikdo nepamatuje a důvody se okamžitě nacházejí různé. Ti, kterým leží v zájmu bezzásahový režim na části Národního parku České Švýcarsko, to vidí jasně – za požár můžou nezodpovědní ochránáři. Vždyť je přece „jasné“, že tolik suchého dřeva muselo „chytout“. Jenže ono je to mnohem složitější.

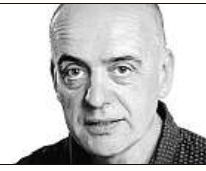
Vznik požáru je dán mnoha okolnostmi, z nichž nejdůležitější je přicházející změna klimatu. V ČR se mezi lety 1961 a 2021 průměrně oteplilo o 2,0 °C. V letních měsících dokonce o 2,7 °C. Prší pořád stejně, což znamená, že krajina mnohem více vysychá. Lesní požáry vznikají a šíří se hlavně v půdě – konkrétně hoří vrstva suché hrabanky a vyschlé organické horizonty půd. Ty jsou obzvláště silné v monokulturách smrčínách či borech. Takový ten „houbařský les“, který máme všichni ve střední Evropě rádi, je pro požár to nejlepší, co může být. Posléze může přeskočit do korun stromů. Ale pryskyřic a terpenů plné jehličí živé borovice hoří ještě lépe než čtyři roky stará smrková souš. Hlavní šíření požáru je vždy půdou.

Bez požárů není život

Požár nevznikl přirozeně, třeba bleskem. Zbývá tedy lidská neopatrnost – nedopalek, táboření, ale i odhozené sklo či lahev s vodou, které působí jako zapalovací lupá. Pískovcové skály a hlavně vysychavé písčité půdy s již zmiňovanou vrstvou lesní hrabanky jehličnanů jsou pro požár jako stvořené. V roce 2020 publikovaná vědecká práce hodnotící zvýšení rizik požárů v ČR s postupující klimatickou změnou (které je autor těchto řádků spoluautorem) uvádí NP České Švýcarsko v nejrizikovější kategorii. A to bez ohledu na stav a strukturu lesa.

Právě lesnické hospodaření založené na znalostech a stavu přírody 19. století bylo dalším významným faktorem požáru. Již nejméně od 90. let 20. století je zřejmé a prokázáno, že se smrkovým monokulturám mimo přirozený areál výskytu nemůže dařit tam, kde se otepluje a kde krajina vysychá. A že kúrovcovou gradací ve smrkových plantážích za těchto pod-

JAKUB HRUŠKA
přírodovědec

To neznamená, že bychom se jako společnost neměli začít učit lépe zdlouvat velké požáry. Protože nevyhnutelně přijdou.

”

mínek prakticky nelze zastavit. O tom vědí své na Českomoravské vysočině a severní Moravě, kde kalamitu lesníci (žádní zpropadení ochránáři) nedokázali zastavit ani totálním kácením. V NP České Švýcarsko to v roce 2019 pochopili a přestali „bojovat“. Funkční ekosystém snáze vznikne pod suchými stromy než na vykáčené, vyklizené a posléze osázené holiňě. To je po šumavském příkladu každému, kdo se o věc zajímá, vcelku jasné. Protože národní parky nejsou vzorné lesní závody, ale místa, kde je přírodě umožněn přirozený vývoj. A to i za podmínek, které se částí veřejnosti i státní správy a samosprávy nelíbí.

V suchých oblastech USA jsou řízené požáry součástí běžného života už téměř 100 let. Pokud požáru sebereme potravu cíleně, tedy řízené vypálíme lesní opad a hrabanku či suchou trávu, zabráníme velkému požáru. Ty jsou v oblastech přirozené, a dokud neohrožovaly lidská sídla a majetek, nevadily. Lesní požáry jsou zde nutné, bez nich se některé druhy sekvojí nerozmnoží. Semena totiž musí

LÉKÁRNA

Neapol

Všechno může být střípkem pravdy, jenže složit pravdu ze všech těch střípků poletujících v dnešním mediálním prostředí by trvalo věčnost. Kaie v jedné pohádce od podobně nesplnitelného úkolu osvobodila Gerda. Jenže kde jsou dnešní Gerdy?

”

projit plameny, aby vyklíčila. Dnes se v Kalifornii ročně řízeně vypaluje ca. 50 000 ha, tedy plocha 50x větší než měl požár v Českém Švýcarsku. S postupující změnou klimatu je zřejmé, že i u nás budeme muset k podobným krokům přistoupit, byť to mnohým tradicionalistům zní v tuto chvíli jako slova ekologického šílenec.

Nehledej „viníka“

I v rozjiřené situaci radím zachovat chladnou hlavu. Nehledat za každou cenu viníka, jehož odvoláním se situace „vyřeší“. A místo něj dosadit někoho, kdo „udělá pořádek“. Varuji před tím, aby se Správa NP jednou stala hasičským útvarem a jejím cílem se stalo aby nevznikl další požár. Jednak to není úkol NP a druhak to stejně nepomůže, příroda bude silnější. To neznamená, že bychom se jako společnost neměli začít učit lépe zdlouvat velké požáry. Protože nevyhnutelně přijdou. Dnes již polozapomenutý rozsáhlý požár (200 ha) v borových monokulturách Hodonínské dubravy na jižní Moravě v roce 2012 hasili hasiči ve zcela rovném a snadno přístupném terénu víc než týden. Budeme potřebovat hasiči letadla, lepší monitoring krajiny a zřejmě i omezení vstupu do vyschlých lesů (protože člověk je hlavní rizikový faktor).

Obnovu lesa bych jednoznačně nechal na přírodě. Bude rychlá, levná a zcela naplní poslání národního parku. Dnes již existující 15 let staré požářiště u Havraní skály u Jetřichovic je toho důkazem. Pokud dnes místní podnikatel tvrdí, že jim požárem vznikla „škoda“ víc než 100 milionů Kč, protože nepřijeli návštěvníci, garantuji jim, že v příštích letech budou mít z požáru profit. Před 20 lety se někteří šumavští starostové obávali, že do „ošklivé“ bezzásahovky plné mrtvých stromů se turisté nebude chtít. Jenže opak je pravdou. Lidé se jen hrají. Divadlo přírody zajímá. A v tom je velká příležitost, kterou je třeba nepromarnit.

Autor prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc. zkoumá lesní ekosystémy, působí v České geologické službě a ústavu výzkumu globální změny AV ČR

PŘEMYSL HOUDA

spolupracovník LN

Nechceš si k tomu koupit vojáků a mapu?“ zeptala se mě před pár týdny znechuceně žena. „Mohl by sis to všechno rozprostít na kuchyňském stole a předvádět nám, co se za uplynulých čtyřadvacet hodin stalo u Chersonu a jinde na Ukrajině – aspoň bys na nás někdy promluvil, což by bylo hezké.“

„Ty nic nechápeš,“ odvětil jsem jí stručně a pokračoval ve čtení své denní dávky textů z východní fronty. To bylo za časů, kdy jsem si myslel, že čím víc analýz prostuduju a čím různorodější spektrum více i méně světových – i nesvětových – médií budu číst, tím spíš si budu moci udělat pravdivý obraz o tom, co se to se světem od února děje.

Zkoušel jsem na to přijít poctivě. Četl jsem řádky i meziřádky a zkoušel pracně zjistit, jestli něco není ukryto i za řádky toho, co se mi říká v oficiálních i v neoficiálních komunikách. Zkoušel jsem číst pravidélky, levičáky, jestřáby, holubice různé barevnými fáborky vyzdobené generály, ale četl jsem i výpovědi docela obyčejných vojáků a četl jsem samozřejmě i filosofy, politiky nebo ty známé vykladače z nejmarnějších – historiky. Byly to hodiny a hodiny zbytečného čtení. Nic smysluplného jsem si z něj neodnesl. To, co se se světem děje, nevím. Za každým vykřiční-

kem autorů autoritativních soudů se mi zjevuje otazník.

Přítom důvod k svému marnění časem jsem, myslím, měl velký. Chtěl jsem zjistit, jestli to všechno přežiju, nebo – méně sobecky řečeno – jestli to přežijete i vy.

A dokázal jsem v tom být i dost úporný, protože když jsem na tuto otázku odpověď nenašel, začal jsem se tázat lidí, kterých si vážím a které znám osobně. Po pár konverzačních frázích jsem se zasmál, abych dal najevo, že otázka je to vskutku primitivní a že ji vlastně nemyslím vážně, a prohodil jsem: Tak co ta jaderná apokalypsa – bude, nebude? Jenže odpověď, kterou jsem toužil dostat, a sice že samozřejmě nebude, se nějak nedostavovala. Přicházely odpovědi se spojkami jako pokud a ačkoliv.

A to mě, což musíte uznat, moc uklidnit nemohlo, takže jsem se rozhodl, že už toho nechám, že nic číst nebudu a nikoho otázkami obtěžovat taky nebudu, a abych si to všechno usnadnil, odjel jsem do Neapole.

Výsledek sice je, že pořad nevím, co se to se světem děje, ale alespoň nevyhazují hodiny oknem při čtení nesmyslů. Jistě, všechno může být střípkem pravdy, jenže složit pravdu ze všech střípků poletujících v dnešním mediálním prostředí by trvalo věčnost. Kaie v jedné pohádce od podobně nesplnitelného úkolu osvobodila Gerda. Jenže kde jsou dnešní Gerdy?

Jedno snad ale přece jenom říci dovedu. Věta „Vidět Neapol a zemřít.“ má dnes, jak mi připomenul jeden můj přítel, nový a zlověstný význam.

Istvána Léka dnes zastupuje Přemysl Houda

Pondělí RENTGEN
Josefa Veselky

Úterý VYROZUMĚNÍ
Jany Machalické

Středa TELESKOP
Radka Johna

Čtvrtek OSTBLOG
Roberta Schustera

Pátek LÉKÁRNA
Istvána Léka

Sobota CHLÍVEK
Petra Kamberského